

SZERKESZTŐSÉG

és kiadóhivatal:

Sátoraljaújhely

Petőfi-utca 5. sz.

Telefon-sz. 125.

SÁTORALJAUJHELY

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre . . . 6 K.

Félévre 3 K.

Negyedévre . . . 2 K.

Egyes szám 10 fill.

POLITIKAI HETILAP.

A zempléni vármegyei jegyzői egyesület hivatalos közlönye.

MEGJELEN HÉTFŐN ESTE.

Ítélet után.

Székely Elek Sátoraljaújhely város h. polgármestere nyilvános rágalmas és becsületsértés miatt büntető feljelentést adott be a múlt év nyarán dr. Buza Barna országgyűlési képviselő ellen.

Buza Barna, a múlt év ápril havában, a Fm. Hírlap hasábjain egy cikksorozatban többrendbeli visszaéléssel vádolta meg Székely Eleket. Szóvá tette a többek között az 1904. évi erdőkivágás közismert történetét is, ahol Székely Elek — Buza Barna vádja szerint — mintegy 3 hold szálfatermet külön miniszteri engedély alapján kivágattott, a kivágott faanyagról azonban soha el nem számolt, sőt midőn Némethy Bertalan 1905-ben a képviselőtestület gyűlésében meginterpellálta, az erdő eszközölt kizsárolását egyszerűen letagadta.

Imígyen hangzott Buza Barna vádja, melyet egyébként szabályszerű feljelentés alakjában a múlt év tavaszán a főispán elé is juttatott.

A főispán a feljelentést vizsgálat tárgyává tette: a beszerzett hivatalos elszámolás és kihallgatott tanúk vallomása alapján az ügyet Székely Elekre nézve tisztázottnak találta s erről Sátoraljaújhely város képviselőtestületét hivatalosan is értesítette.

Annak idején módunkban volt betekinteni a vizsgálati iratokba s az ügyiratok kellő tanulmányozása után a Sátoraljaújhely múlt évi 19. számában azon nézetünknek adtuk kifejezést, hogy „a város gazdájának anyagszámadása és a kihallgatott tanúk vallomása folytán az ügy annyira-amennyire tisztázva lesz. Az azonban kétségtelen, hogy ez az anyagkimutatás és elszámolás nem enged ez ügybe teljes bevilágítást.”

Székely Elek a főispáni vizsgálat befejezése után büntetőfeljelentést tett dr. Buza Barna ellen, s a kassai kir. törvényszék vádpancsa rágalmas és becsületsértés vétsége miatt vád alá helyezte dr. Buza Barnát.

A kassai esküdtbiróság szombaton, a késő éjjeli órákba is benyúló izgalmas tárgyalás után felmentette dr. Buza Barnát úgy a rágalmas mint a becsületsértés vádja alól, ami közfelfogás szerint annyit jelent, hogy dr. Buza Barna igazat írt.

A kassai esküdtbiróság igazmondása Székely Elek erkölcsi halálát jelenti: az elhangzott ítélet után Székely Elek nem ülhet tovább is Sátoraljaújhely város polgármesteri székében.

Mi nem hisszük, hogy Székely Elek a kérdéses erdőkitermelés körül visszaéléseket követett volna el: szabálytalanságokat igen. Ámde Buza Barna vádjai nyomán a közvélemény súlyos visszaéléseket sejtett s Székely Elek a közvélemény e hangos megnyilatkozása elől nem a tényállás őszinte feltárásával, de egy kicsinyes róka-cselével, a

tagadással, oly tények letagadásával akart menekülni, mely tények nem egyedül tanúvallomásokkal, de hivatalos iratokkal voltak Székely Elek tagadásával szemben bizonyíthatók.

Ez okozta a Székely Elek vesztét, ez vezette az esküdtbirákat azon elhatározásukban, hogy Buza Barna felmentésére szavazzanak. A nagyközönség azonban nem így gondolkozik, a nagyközönségnek nincs arra ideje, hogy logikai theziseken törje a fejét, a nagyközönség csak azt nézi, hogy dr. Buza Barna az erdőkitermelés körül súlyos vádakkal illette Székely Elek polgármestert s az esküdtbirák, akik előtt Székely Elek elégtételt keresett, Buza Barnának adtak igazat.

Az esküdtbirák ez igazmondása kivégezte Székely Eleket, a nagyközönség szemében Székely Elek szombat óta halott, a kinek a polgármesteri szék körül többé semmi keresni valója nincs.

A közelmúltak keserű csalódásai folytán Székely Elek működéséhez — abban a hitben, hogy levonja a múltak tanulságait, — sok reményt fűztek nemcsak hivei, de a város közönségének azon része is, mely egyénileg idegenkedett bár Székely Elektől, de az ő erős kezeitől várta a város sorsának jobbrafordulását. Rövid pár hónap elég volt arra, hogy kiábránduljon, hogy elforduljon tőle mindenki. A kassai esküdtbiróság ítélete után pedig, éppen a közvélemény nyomása alatt, kerülni fogja, kerülni kénytelen őt minden önértetes ember, s hisszük, hogy egy-két személyes híven kívül senki nem ül vele többé széket a város tanácsházában.

Önkormányzaton nyugvó közigazgatást ekként végezni nem lehet, de a törvényhatóság sem nézhet el közömbösen az önkormányzati jog ily gyakorlása fölött s Székely Elekkel, ha le nem vonja a kassai esküdtbirák ítéletének konzekvenciáit, rövid idő alatt felülről fogják megértetni, hogy nincs mit keresnie többé a forumon.

Válság előtt áll tehát ismét Sátoraljaújhely közigazgatása és mert a város képviselőtestülete, klikkekre szakadva, nem elég erős arra, hogy a város ügyeit dülőre juttassa, a vármegye törvényhatóságán a sor, a vármegye törvényhatóságára vár a kötelesség, hogy kiemelje a várost abból a mélységes pocsolyából, melyben tehetetlenül vergődik.

Az önkormányzati jog ideiglenes fel függesztése, s a város élére egy megyebiztos állítása az egyedül kínálkozó szer, melylyel a város nyomorán segíteni lehet.

Erős kezű emberre van szükség, ki akár helyettes polgármesteri minőségben, akár az 1886. évi XXII. t.-c. 61. szakaszának alkalmazása útján a város közigazgatásának zavartalan menetét biztosítsa, közben megtegye mindazon intézkedéseket, melyek a rendezett tanácsú városnak nagyközségié váló visszafejlődésére szükségesek.

Tizenhat év gyászos multja bizonyágot tett arról, hogy a rendezett tanács ezernyi átkot hozott e szerencsétlen város fejére s hogy Sátoraljaújhely város anyagi ereje nem bírja el a rendezett tanács terheit.

Soha jobb alkalom nem volt, mint van most, a visszafejlődésre és talán soha nem fog kínálkozni annyi ok, hogy a visszafejlődést a kormány előtt megindokoljuk.

Álljanak élére a mozgalomnak a város jobbjai és mentsek ki a várost mai tarthatatlan helyzetéből.

Választókerületek Zemplénben.

Nagymihály mozgalma, melylyel a választókerület székhelyéért sikraszállott, nem volt sikertelen: a parlament honorálta a nagymihályiak jogos kérelmét s a rajtuk esett s minden zempléni embert oly rosztól érintett sérelem szánálva van.

Nem osztjuk azonban azok nézetét, kik tovább menve, abban, hogy a nagymihályi választókerület a gálszécsi és a nagymihályi járásból kerekített ki, sérelmet látnak. Lehet hogy egyesek számításait keresztül huzta a nagymihályi választókerület ekként való kikerekítése, de a közérdek és a magyarság érdekeinek szempontjából üdvözlőnk kell a belügyminisztert ez elhatározásáért.

Zempléni vármegyében, ahol a nemzetiségi elem az összlakosságának 46. százalékát teszi ki, eddig öt szinmagyar s három oly választókerület volt, ahol idegen ajkú polgártársaink voltak túlsúlyban. Magyar volt a megyasszó, a mádi, az olaszliszka, a királyhelmecezi és az ujhelyi választókerület. A tóketerebesi választókerület — tekintettel a varannói járásból idetartozó községekre, eddig nemzetiségű kerület volt. A nagymihályi választókerületben a nagymihályi járás magyar nyelvű választóit játszva legyűrték a szinmai járás ruthénjei. Homonna eddig is nemzetiségi kerület volt, a jövőben is az lesz.

A választókerületek új beosztása szerint tekintettel a gálszécsi járás magyar községeire s Nagymihály városa ma már teljesen magyar ajkú és magyar érzelmű polgárságára, a nagymihályi v. kerület a nemzetiség számára örökre elveszett, s így ha a nemzetiségi hóbort valamikor Zempléni vármegyében is felütné fejét, a nemzetiségekkel egyedül két járásban, a szinmaiban és a homonnaiban kellesz megküzdenünk.

Még kevesebb igazság van abban a rosztakaratu híresztelésben, hogy a kormányt Zemplénben az Andrásyok elleni gyűlölködés vezette volna. Aki a nagymihályi választókerület választóinak hangulatát ismeri, tudja, hogy a nagymihályi kerület régi keretében Andrásy Gyula részére egyáltalán nem volt biztos. És a körletekben való választás nagyon rontotta volna az Andrásy Sándor gróf reményeit a homonnai választókerületben is, ha az a régi keretek között marad.

Ma Andrásy Gyula nagymihályi hivei játszva megválaszthatják őt a tóketerebesiek, a hardicsaiak, a ruszkaik segítségével s a homonnai választókerületből pedig ép azok a körjegyzőségek fognak átcsatoltatni a szinmai választókerületbe, ahol Andrásy Sándor eddig leggyengébben állott.

Ne lásson tehát senki itt Zemplénben sérelmet a választókerületek új beosztásában: a magyarság érdekében történt itt mindenn, a magyarság szupremáciáját lesz hivatva szolgálni az új beosztás.

Válasz

Domján Elek úrnak.

Domján Elek ur a Fm. Hírlap szerdai számában hosszú cikkben felel a Sátoraljaujhelynek a Zempléni vármegyei közművelődési egyesület közismert határozatát, illetve állásfoglalását bíráló közleményére, s a tárgyilagosságnak, a komoly publicistikai vitának még látszatát is messzi elhajítva, a kicsinyes személyeskedés pocsolójába gázol és brutálisan ront nekem, a cikk vélt írójának.

Hát a cikket én irtam s vállalom érte nemcsak Domján Elek urral, de *mindenkivel* szemben a felelősséget.

Domján Elek ur azt írja, hogy bíráló észrevételeim rosszindulatúak, valótlanosságokat és igazságtalanságokat foglalnak magukban.

S midőn azt hiszi, hogy ez állításait, ékes magyar nyelven megírva, sikerült bizonyítani, szilaján és durván nekem ront s tudomásomra hozza, hogy nem kíváncsi sem ő sem mások az én tanácsaimra, mert hát mindenki igazat fog neki adni, amikor azt mondja nekem, hogy „a legkisebbközlök is valamivel nagyobbacska, mint én.”

Hát nyomom követem Domján Elek urat az ő írásaiban, de tartózkodni fogok attól, hogy stílusában és brutalitásában is kövessem őt.

Rosszindulatot cikkemben csak az fedezhet fel, aki minden áron gorombáskodni akar velem, és azok az urak, kik immár évtizedek óta a hazafiságot amaguk számára sajátították ki s mindenkit, ki velük egy nézetben nincs, a hazát önös anyagi érdekért eladó hazaárulónak deklarálják. A valótlan és igazságtalanság vádjai ellen pedig védekezni ma, mikor előttünk fekszik a román komité rezolúciója, a kormányelnöknek a parlament színe előtt tett kijelentései, amikor látjuk, hogy a kormányelnököt eljárásában a legszentebb hazafiúi érület vezette, és hogy nemcsak el nem alkudta, el nem paktálta a hazát, de a román nemzetiséget még azokban a jogokban sem volt hajlandó részesíteni, melyek az 1868. évi XLIV. t. c. — igaz elavult de el nem évült — törvény szerint őket megilletnék, szinte felesleges. Ma már nyilvánvaló, hogy a coaleált ellenzék és az ellenzéki sajtó saját pártpolitikai céljaira akarták kihasználni a kormányelnök és a román komité között folytatott tárgyalásokat s e célból a legképtelenebb híresztelésekkel árasztották el az ország közönségét: És igaza volt Tiszának, mikor egy aggodó hívének azt írta, hogy szégyenkeznie kellesz azoknak, kik hitelt adtak az ellenzéki sajtó rosszhiszemű híreszteléseinek.

Hát ezek közé kell számítaniok magukat a Zempléni vármegyei közművelődési egyesület azon urainak is, kik nem gondolva arra, mily visszavonást kelt az egyesület tagjai között az eljárásuk, minden igaz indok nélkül az egyesület közgyűlése elé vitték e valótlan, a kormányelnök meggyanúsítására mindenben alkalmas híreszteléseket.

A Z. K. E. ez eljárásával mindenben nyomom követte, segélyére sietett a coaleált ellenzék azon törekvésének, melylyel — eljátszván a választó közönség előtt immár minden hitelét — e képtelen meggyanúsítások által akarta a kormányt fenn és lennt diskreditálni. Ez ellen a törekvés ellen szálltam én sikra s nem Andrassy Dénes nemes, hazafias, önzetlen szellemének interpretálására vállalkoztam. Ezt tenni, akár mint honpolgárnak, akár mint hírlapírónak, jogomban állott. És hiszem, hogy írásaimmal közelebb állok az Andrassy Dénes gróf nemes, hazafias és önzetlen szelleméhez, mint azok az urak, kik, miután évtizedeken lefoglalva tartották maguk számára a kizárólagos hazafiságot, ma gróf Andrassy Dénes nimbuzását akarnák a maguk számára kisajátítani.

Állom azon kijelentésemet is, hogy az egyesületnek a román paktum kérdésével alapszabályszerűleg foglalkozni nem volt szabad.

Domján Elek úr ez állításom ellen az egyesület alapszabályainak 4. szakaszára hivatkozik, mely szerint „Az egyesület célja a magyar nyelvet és nemzeti művelődést, továbbá az egységes magyar nemzeti állameszmét Zempléni vármegye területén általánossá tenni és megszilárdítani.”

Hát ebből nem az következik, hogy a Z. K. Egyesületnek a román paktum kérdésére politikai célokkal, — nyilván pártpolitikai szolgálatokat teljesítve — be kellett avatkozni, mert hisz a román kérdés Zempléni vármegye területén nem aktuális és századok mulva sem lesz aktuális. Románok Zempléni vármegye területén nem laknak. A Z. K. E. akkor fogja — alapszabályainak megfelelőleg — az egységes magyar nemzeti állameszmét általánossá tenni és megszilárdítani, ha a Zempléni vármegye területén lakó ruthének és tótok között terjeszti a magyar kultúrát s nem kalandozik el — a pártpolitika hullámain ringva — idegen tájakra.

És most áttérek Domján Elek úr által oly előszeretettel kultivált személyes kérdés mezejére. Igérem, hogy rövid leszek.

Én a magam személyét soha nem toltam előtérbe, nem vadászom *megtiszteltetések* után sem. És ha publicistikai munkásságom útján valamelyes egyéni érdekek elnyerésére törekedtem volna, hát bizonyára *más recipé szerint* rendezkedtem volna be: követtem volna például egy némely ujhelyi demagóg példáját, akik, mert fönn kellőleg nem értéklik tehetségüket, a hordó tetejéről bolondítják a plebszet keneteljes hangon elszavalt üres szónoklataikkal.

És mert Domján Elek urat eszem ágában sem volt lekicsinyelni, de tapasztalva s látva, hogy nincs oly megtiszteltetés, melynek ő részesesévé ne lenne, mások után indulva, a legnagyobb elismeréssel vagyok az ő nagysága iránt. Semmi oka nem volt tehát Domján Elek úrnak, hogy az ő nagyságát az én csekélységemmel szemben oly élénk megvilágításba helyezze.

Hagyta volna Domján Elek úr e funkciót másra: bizonyára nagyobb hatása lett volna. Igy — mert ő maga emelte föl magát — félő, ha nem e Aesopusnak a széjjel repedt békáról irt örökszép s ma is aktuális meséje jut a gondolkodni tudó közönség eszébe.

Illésházi Endre.

Védekezés a peronospora ellen.

A Sátoraljaujhely legutolsó számában megírtuk, hogy Malonyay Gyula ny. törvényszéki bíró és sóstói szőlőbirtokosnak a szőlészeti és borászati szakosztály legutóbbi gyűlésen tartott nagy értékű előadását behatóan fogjuk ismertetni.

Malonyay Gyula, tekintettel azon sajnálatos körülményre, hogy a peronospora elleni védőanyagokat, de főleg a rézkénport erősen hamisítják, a védőanyagok megfelelő tanulmányozása és a gyakorlatban szerzett tapasztalatai alapján meggyőződött arról, hogy a védőanyagok, nevezetesen a rézmészpor házilag is előállítható. A házi előállításnak kettős haszna van: az olcsóság és a teljes megbízhatóság.

A rézmészpor házi előállítását Malonyay Gyula a következőkben ismertette.

Védőanyagok.

A védőporok között a *réz* és a *mész* összetételűek azok, melyek leghatásosabban védik a szőlőt a peronosporagomba pusztítása ellen. E védelemben a *rézgálic* játsza a főszerepet, mely *gyógyítólag* nem hat bár a peronospora által megtámadott növényzetre, de megakadályozza a vérs fellépését, illetve tovaterjedésének gátat vet.

A *mész* az összetételben a réz ellenmérge: a gálic ugyanis perzselő hatással van a zöld vegetációra, ezen perzselő hatás közömbösítésére van szükségünk a mészre.

Az *oidium* (lisztharman) ellen *kénnel* védekezünk. A kén egymagában is elégséges védőszer az *oidium* ellen. Ha azonban egymunkáva-

védekezni akarunk mindkét gomba (peronospora és oidium) ellen, ez esetben a rézmészport kénnel keverve együttesen használjuk. Az arány, melyszerint a két védőszer keverendő: 1: 2, azaz a kénből kétszer annyi veendő, mint a rézmészporból.

A rézgálic porlasztása.

A rézgálic használat (illetve a mészsel való keverés) előtt porlasztandó. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a rézgálicot vasgálic hozzáadása útján hamisítják. A hiábavaló munka és a károk elkerülése végett tehát ajánlatos a beszerzett rézgálicot porlasztás előtt vegyelemezni. Egy kisebb mintát be kell tehát küldeni bármelyik vegyikísérleti állomásra s ezután kell meggyőződést szerezni arról, ha tiszta, hamisítatlan rézgálicnak jutottunk-e birtokába.

Alapelvül tartjuk, hogy csakis tiszta, hamisítatlan rézgálicot porlasszunk.

A porlasztást a következőleg eszközöljük. Egy közönséges pléhtálcát (tepsit) belül papírral befedünk, befedjük azért, hogy a tepsiben pörköendő rézgálic a vassal ne érintkezze. Egy ily pléhtálcába (tepsibe) két három kilogram rézgálicot teszünk, a tepsit (tepsiket) a tűzhely sütőjébe elhelyezzük. A pörkölés által a rézgálic átűl és mészállománnyá porlik szét. Ha gyorsabban akarunk dolgozni, a kenyérsütőkemencébe fűtünk be, ahol 20—30 tepsit, szükségesetén egymás felett is, elhelyezhetünk. A pörkölés után a gálicot megnézzük: ha teljesen fehér, akkor a pörkölés kész, ellenben ha a gálic kékszínét még el nem vesztette, illetve, azon gálic darabokat, melyek még kékszíniék, tovább pörköljük. A gálic teljesen fehérre pörköendő, mert csak ez esetben szabadítjuk meg a gálicot jecg vizétől és alakítjuk át teljesen könnyű, fújható anyaggá át.

A pörkölésnek tehát az a célja, hogy a gálic vízrészeitől teljesen megszabadítsák és fajsúlyában oly könnyűvé tétessék, mint a mész.

Ezután az égetett rézgálic darálására kerül a sor. Erre alkalmas bármely fogashenger, minő például a tengeri daráló. (Vagy például egy nagyobb méretű kávéörlő.) A tengeri daráló természetesen akként szoritandó össze, hogy a rézgálic a hengerből finom por alakjában kerüljön elő.

A megörölt rézgálicot erre a feltaláló, Malonyay Gyula által külön konstruált, előre hátra rángatható készülékben átszitáljuk.

A készülék pléhből készült négyzetleges pléhdoboz. Benn a közepén egy részita van. A doboz alatt két kishenger, melyen előre-hátra mozog. A doboz felső felébe beöntjük a megdarált gálicot s az előre-hátra való rángatás által megszitáljuk azt. A doboz légmentesen van elzárva, mert a gálicnak az élő szervezetre maró, veszedelmes hatása van. Az így nyert rézpor használatig pléhtartályokban légmentesen elzárva száraz helyen tartandó, mert ha a gálic a levegővel érintkezik, vizet vesz magába, megkékül, régi fajsúlyát visszakapja s porozásra föbbé nem használható.

A mészpor készítése.

Az oltatlan mész, ha huzamosabban a levegőre van kitéve, magától is elporlik. De mert ez az eljárás sok időt vesz igénybe, a mész porlasztása a következőleg történik. Az oltatlan mészdarabokat fűziakosárba rakva vízbe mártjuk s abban tartjuk vagy 10 másodpercig. Ekkor gyékényre vagy deszkára öntjük. A mész ezután pár óra alatt szétporlik. A mész *darálása és szitálása éppen* úgy történik mint a rézgálicé, csak arra kell ügyelnünk, hogy darálás előtt a szétporlott meszet egy közönséges zabrostán átrostáljuk, nehogy a darálóba kvracdarabok avagy oltatlan mész kerüljön.

A mészpor szintén légmentesen tartandó, ezért tanácsos azt kevéssel, egy-két héttel a használat előtt porlasztani, illetve készíteni.

Kevevés.

A rézpor és mészpor közvetlenül a használat előtt keverendő, mert ha sokáig áll s nedves levegővel érintkezik, megcsomosodik.

Keveési arány: rézgálicpor 2:20, mészpor

3-00. D
forma,
a megf
piros la
tés me

A
alkalma
terjedés
permete
ben a k
mat, av
a bordó
Ké
említett
egyeten
Ha
látható
állítani
árusitan

Epe

Az
feltünős
nyok és
kódtak.
házi fő
ezelőtt f
a városb
tás. A
mert né
lek meg
tok alap
Vogel H
ellen fol
szabb id
gáló em
báné Fő
ányok és
azonban
férjének
csináltat
szokatlan
szonyt, T
fő hozzá
végett va
meg akar
Trigubán

Ekő
voshoz j
éves varr
lakásán.
vitette á
azonban
mert a m
tében tel
méh- és
ágyán el
koronát
előtt aza
colni is.

A té
és Halmy
vallatták,
zatelhajta
urieleányok
ebbeknek
ták az op
különös f
ából kapt
szentnek
mondták
Érdekes,
jesen nem
perált győ
sérleti Áll
kihallgatás

K

200. De mert a rezgálás és méz is nem egyforma, fűtéses használat, illetve keverés előtt a megfelelő arányban vízben való feloldás után piros lakmusz papírral kikémleni, ha a közömbösítés megfelelő-e.

A rézmészporral való porozás egymagában alkalmazva nem elégséges a peronospora tova-terjedésének megállítására, a bordói lével való permetezés tehát feltétlenül alkalmazandó. Ellenben a kora reggeli órákban, amikor nagy a harmat, avagy esős időben mindenben helyettesíti a bordói lével való permetezést.

Kénnel keverve — mint már fentebb is említettük — az oidium és peronospora ellen egyetemleges védőszer.

Ha a szőlősgazdák egyesülete létesül, előre láthatólag az egyesület maga fogja a szert előállítani és a szőlősgazdák részére saját árban elárúsítani.

—i —e.

Eperjes szenzációja.

Az eperjesi orvosokat az utóbbi időben feltűnően nagy számban keresték föl fiatal leányok és fiatal asszonyok, akik méhbajra panaszkodtak. A dolog fölött dr. Holénia Gyula kórházi főorvosnak is, aki mintegy hat hónappal ezelőtt figyelmeztette Saly rendőrkapitányt, hogy a városban nagymértékben üzik a magzatelhajtás. A rendőrség megindította a nyomozást, mert névtelen leveleket is kapott. Ezek a levelek meg is nevezték a magzatelhajtókat. Az adatok alapján a rendőrség Triguba Jakabné és Vogel Hermáné galíciai illetőségű asszonyok ellen folytatta a nyomozást. Ez azonban hosszabb ideig sikertelen maradt. A rendőrség vizsgáló emberi többször látták ugyan, hogy Trigubáné Fő-utcai lakására állandóan járnak föl leányok és fiatal asszonyok, a gyanúsított asszony azonban egyre azzal védekezett, hogy a nők férjének nőiszabóműhelyébe járnak és ott ruhát csináltatnak. A rendőrség ekkor ahhoz a nem szokatlan uthoz folyamodott, hogy az egyik asszonyt, Trigubánét törbe csalta. Egy nőt küldött föl hozzá és az asszony ezt a nőt az operáció végett vasárnap d. u. fogadta. Amikor a műtét meg akarta kezdeni, ott termett a rendőrség és Trigubánét letartóztatta.

Eközben dr. Holénia Gyula kórházi főorvoshoz jelentés érkezett arról hogy B. M. 18. éves varróleány rettenetes kínok között fetreng lakásán. A főorvos a beteg leányt a kórházba vitette és megoperálta. A szerencsétlen leányt azonban nem lehetett megmenteni az életnek mert a méhe a rettenetes szurkálások következtében teljesen összeroncsolódott és a fertőzéstől méh- és hashártyagyulladását kapott. Halálos ágyán elmondta, hogy özvegy édesanyja száz koronát fizetett Trigubánénak, aki őt a műtét előtt azzal biztatta, hogy estére mehet akár táncolni is.

A terhelteket, Trigubánét és Vogelné Saly és Halmi rendőrkapitányok három napon át vallatták, akik végre is beismerték, hogy magzatelhajtással régebben foglalkoznak és hogy az urileányoknak és asszonyoknak 100, a szegényebbeknek 20—30—50. koronáért is végrehajtották az operációt. Azt is megvallották, hogy egy különös fajtájú gyökérral operáltak, amit Galiciából kaptak. A vallások fanatizmusu asszonyok szentnek tartották ezeket a gyökereket és azt mondták ezekről, hogy varázslatos erejük van. Érdekes, hogy a gyökerek mineműségét Eperjesen nem tudták megállapítani. A B. M.-ből kiooperált gyökereket fölküldték az Országos Vegyikísérleti Állomáshoz. A terhelteket a három napkihallgatás teljesen betegg tette; csütörtök reg-

gel óta a törvényszék kórszobájában fekszenek. A terheltek galíciaiak és így a rendőrség büntetésük kitöltése után ki fogja őket tiltani. Folytatják a nyomozást azok ellen is, akiket az asszonyok az utóbbi időben megoperáltak. A rendőrség szerepe azonban nagyon kényes, mert sok, a legjobb körökhöz tartozó nő is kompromittálva van. Eddig harminc esetben folyik a nyomozás.

(K. M.)

HIREK.

Bombamerénylet Miklóssy püspök ellen.

Ma délelőtt 10 óra tájban a hajdudorogi püspökség debreczeni palotájában, a püspök dolgozószobájában egy ekrazit-bomba robbant fel. A püspök — ki a robbanás idején lakásán volt — apró zúzódások árán menekült meg a haláltól, de Jaczkovics Mihály volt püspöki helynök, Pletzkovszky püspöki titkár és több magasrangú pap meghaltak, akikkel együtt a robbanás eddigi halottainak száma 15; súlyosan megsebesültek 30-an.

Az aljas tett elkövetőit eddig kinyomozni nem sikerült, valószínűleg a hajdudorogi magyar püspökség ellenségeinek felbujtására történt ez a gonosz tett.

— **Esküvő.** Dr. Ambrózy Ágoston sátoraljaujhelyi ügyvéd tegnap délelőtt tartotta esküvőjét a rom. kath. templomban Ferenczy Arankával, Ferenczy Béla altábornagy és neje Steinhauz Aranka leányával. Az esketési szertartást, melyet nagy és díszes közönség nézett végig, Fischer-Colbrie Ágoston kassai megyéspüspök végezte.

— **Habemus papam.** A tiszánineni ref. egyházkerületi püspöki méltóság betöltésére másodszor elrendelt szavazás eredménye *f. hó 19-én állapított meg.* A szavazatbontó bizottságot a távoli levő Dókus Ernő kerületi főgondnok megbízása folytán Dókus Gyula főisk. gondnok hívta egybe Sátoraljaujhelybe. A szavazatok összes száma: 376. Ebből kapott dr. Tüdős István 287, Révész Kálmán 81, Novák Lajos 1, Radácsi György 4 szavazatot. Nem szavazott Kistokaj, s megsemmisített 2 szavazat. A szavazás eredménye az, hogy 201. általános szavazat-többséggel dr. Tüdős István a tiszánineni egyházkerület megválasztott püspökének jelentett ki.

Életrajzi adatait a következőkben adjuk: Tüdős István született 1866. december 22-én Mihályiban (Zemplén m.) 1877-től Sárospatakon tanult, hol a gimnáziumot 1886-ban, a theol. tanfolyamot 1890-ben végezte. Az 1890—91. tanévben a jeni egyetemen teológiát, 1891—92-ben pedig a kolozsvári bölcsészeti hallgatott. 1891-ben theol. magántanári, 1892-ben bölcsészeti doktori képesítést nyert. 1892. nyaratól, 1895. őszéig, Miskolcon káplánkodott, amikor theol. tanár lett Patakon. 1904-ben egyházkerületi tanácsbíróvá választotta az egyházkerület, ugyanakkor pót-tagja, 1098-ban pedig rendes tagja lett az egyetemes zsinatnak. Sárospatakról 1905-ben ment Miskolcra papnak, s 1910-ben esperessé és most a tiszánineni kerület püspökévé tette őt az egyházak bizalma.

— **A jegyzői internátus gondnoksága** szombatán Sárospatakon gyűlést tartott. A gondnokság köszönetet szavazott s hálaíratot intéz

Sándor János belügyminiszterhez az államsegély adományozásáért, és Meczner Gyula főispánhoz s dr. Molnár Viktor országgyűlési képviselőhöz az államsegély kieszközlése körül kifejtett szives buzgalmaért. Elfogadta a Dzubay Gyula kassai építész által újból készített (reduhált) tervet és költségvetést március 14. napjára kiírta a versenytárgyalást.

Az újabb tervezet szerint az internátus 60—70 gyermek befogadására alkalmas s felépítése a költségvetés szerint 100,000, berendezése 20,000 koronába kerül. Az internátusi gondnokságnak a telken kívül ezidő szerint 82,000 korona áll rendelkezésére: 38,000 koronát kell tehát még gyűjtenie, ha az internátást *adósságmentesen* akarja rendeltetésének által adnia.

A tag- és adománygyűjtést a gondnokságra való tekintettel már legközelebb megkezdi.

— **Sárospatak és a Bodrogközi vasut.** Sárospatakról írják, hogy a Bodrogközi vasut megnyitása teljesen új képet adott Sárospataknak. Az utcákon tömegesen járnak cigándi, leányvári, agárdi, kenézli, vissi, zalkodi lakosok, kik azelőtt soha nem jártak Patakra. Fellendült s olcsóbbá lett a piac, melyre nagymennyiségben hozzák fel az élelmi cikkeket nemcsak a bodrogközi, de a tiszamenti szabolcsi községekből is. A sátoraljaujhelyi kofák tömegesen keresik fel a sárospataki piacot s ott szerzik be cikkeiket. Az iparosok és kereskedők már is érzik az idegen forgalom kedvező hatását: forgalmuk már eddig is megkétszerezedett s minden jel arra vall, hogy Sárospatak kereskedelme és ipara rövidesen nagy fejlődésnek indul.

— **Beszélmózi Ujhelyben.** A városi mozgószínházban március 1-én és 2-án lesz bemutatva Edison legújabb találmánya: a kinetofon, mely a világ összes nagyobb városaiban óriási sikereket ért el. Koronás uralkodók, államférfiak, a közélet előkelőségei a legnagyobb elismerés hangján szölkáltak a nekik bemutatott beszélő mozirol. A helyárok a nagy anyagi áldozatnak megfelelően, melyet a városi mozgószínház vezetősége hozott, mérsékelten fel lesznek emelve.

A hét folyamán két elsőrendű előadás lesz a legújabb filmekkel.

— **Járvány miatt bezárt iskolák.** Tállyán a járványosan fellépett kanyarjárvány miatt az iskolák már négy hét óta zárva vannak.

— **Tűz Szinnán.** Folyó hó 9-én este 1/2 10 órakor Szinnán egy paraszt házában eddig ismeretlen okból tűz támadt. Leégett 3 lakóház és a hozzájuk tartozó összes melléképületek.

Felelős szerkesztő:
ILLÉSHÁZI ENDRE.

2363/913. vh. szám.

Árverési hirdetmény,

A sátoraljaujhelyi kir. járásbíróóság 913. V. 1539/1 számú végzése folytán Sommer & Lítckek 300. kor. követelésének és járulékeinak behajtása végett 1914. évi március hó 5-én d. e. 9^{1/4} órakor Sátoraljaujhelyben Kazinczy utca 1. szám alatt a végrehajtás szenvedő lakásán, elárverezem azon 3622. kor. becsült ingókat, melyeket a bpesti VI. ker. kir. járásbíróóság 914. P. 37165/3 számú végrehajtást rendelő végzése alapján a sátoraljaujhelyi kir. járásbíróási 912. V. 1539/2. számú végrehajtási jegyzőkönyvben 1—6. tételek alatt le és felülfoglaltam s melyek ezen és a 913. V. 1258/1. számú alapfoglalási jkvekben 1—21 tételek alatt vannak összeírva u. m.: bútorokat, fogorvosi furógépet stb.

Kelt Sátoraljaujhely, 1914. évi febr. hó 7-én.

Rosner Imre,
kir. bír. végrehajtó.

Könyveket: Rendeleti Közlöny, Hivatalos Lap köttet
Adófőkönyv stb. olcsón és tartósan
Jllésházi és Tarsa könyvnyomdája Sátoraljaujhely.

7662/813. Tk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A sátoraljaujhelyi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Székely Albert saujhelyi lakos végrehajthatónak Végző József, (nős Leskó Erzsébettel) alsóberecki lakos végrehajtást szenvedő elleni 361. kor. 99. fill. tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék (sátoraljaujhelyi kir. járásbíró) területén levő Alsóberecki község határában fekvő 1.) az alsóberecki 94. sz. betétben 16. + 1 sor 344. hrsz. alatt felvett Végző József (nős Leskó Erzsébettel) nevű álló szántóból álló jószágtestre 123. koronában.

2.) az alsóberecki 110. sz. betétben. A + 1 sor. 181. hrsz. alatt felvett szántóból álló jószágtestből ugyanennek B 1 alatti 1/2 rész jutalékára 178 koronában.

3.) az alsóberecki 130. sz. betétben A + I. 1—5 sorsz. 211, 202, 249, 287 és 288. hrsz. alatt felvett szántó, szántó, szántó, szántó és szántóból álló jószágtestből, ugyanennek B 3 és 6 alatti

2/5-rész jutalékára 63 koronában.

4.) az alsóberecki 217. sz. betétben, A + 1 sor 353. hrsz. alatt felvett ugyanennek nevén álló szántóból álló jószágtestre 80 koronában.

5.) az alsóberecki 232. sz. betétben A + 1 sor 44 hrsz. alatt felvett házból álló jószágtestből ugyanennek B 3 alatti 1/3-rész jutalékára 532 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1914. évi márczius hó 3. napján délután 3 órakor Alsóberecki község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árvelezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 12 korona 30 fillért, 17 kor. 80 fillért, 6 kor. 30 fillért, 8 koronát, illetve 53 kor. 20 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1882. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánat-

pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság megállapítja miszerint:

1. a fenti ingatlan a kikiáltási ár 2/3 részénél alacsonyabb vételárban le nem üthető,

2. hogy azon árverelő, aki a kikiáltási árat meghaladó ígéretet tesz, köteles nyomban a leütés után bánatpénzét az általa ígért vételár 10%-ig kiegészíteni, mit ha elmulaszt, ígérete figyelmen kívül marad és a haladéktalanul folytatandó árverésen mint árverelő többé részt nem vehet.

3. Ezen árverés az alsóberecki 232. sz. betétben C 2 sorsz. alatt Végző János özvegy javára bekebelezett holtig tartó haszonélvezeti jogot nem érinti.

Kelt Sátoraljaujhelyben, a kir. törvényszék, mint tkvi hatóságnál 1913. évi december hó 23-án. Makó sk. jegyző.

A kiadmány hitelül:

Markovics,
telekkönyvvezető.

Versenytagyalási hirdetmény.

A Zemplénumegyei községi és körjegyzők fiu- és leánynevelő egyesülete a Sárospatakon emelendő internatusi épület felépítésének biztosítása céljából a f. év márczius hó 14-ik napjának d. e. 9 órájára a vármegye-háza ügyészi hivatal (I. alügyész) helyiségében megtartandó

zárt ajánlati versenyt

hirdet.

Az ajánlattevők kötelesek a versenytagyalás megkezdése előtt 10,000 korona készpénzt, illetve ajánlati összegének 10%-át, avagy ez összegnek megfelelő értékpapírt, avagy bármely zemplénumegyei pénzintézet ily értékű betétkönyvét biztosítékként az eljáró gondnoksági elnök kezéhez letenni.

Az internatusi gondnokság a beadott ajánlatok fölött az nap dönt, esetleg a szerződést az nap meg is köti.

A gondnokság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok fölött, tekintet nélkül a beadott ajánlatok árnagyságára szabadon válasszon.

A szóban forgó munkálatokra való művelet és részletes feltételek *Illésházy Endre intézeti igazgatónál* (Sátoraljaujhely, Petőfi-utca 5. sz.) bármikor megtekinthetők.

Sárospatak, 1914. február 21.

A Zemplénumegyei községi és körjegyzők
fiu- és leánynevelő egyesületének gondnoksága.

37/914. vh. szám.

Árverési hirdetmény.

A sátoraljaujhelyi kir. bírósági 913. V. 1520/3. 914. V. 26/1.—912. V. 1074/2. és 914. V. 113/1, sz. végrehajtást rendelő végzései alapján, Halpern József 160. kor. 59. fill. köv. és jár. behajtása végett, valamint az ezennel csatlakoztatott K. K. L. Wien Reindorfer Spiritus & Pressheffe fabrik 442. kor. 60. fill. Goldstein Sámuel. 165. kor. 54. fill. Schneider W. hátr., 191. kor. és Demjén István 56. kor. követelésének és ezek járulékaiknak behajtása végett. 1914. évi márczius hó 11-én d. e. 9 1/2 órakor Sátoraljaujhelyben, Molnár István u. 3. sz. a. és folytatólag Hegy utca 3. sz. al. a vjtást szenvedők lakásán, elárverezem azon 793. kor. illetve 2293. kor. becsült ingókat melyeket a sátoraljaujhelyi kir. járásbíró 913. Sp. I. 623/5.—913. Sp. I. 674/2.—913. Sp. I. 393/6.—913. Sp. I. 653/6. és a bpesti kir. keresk. és vltó törvszék 74354/913. sz. végrehajtást rendelő végzései alapján, a sátoraljaujhelyi kir. bírósági 913. V. 1520/3.—914. V. 26/1.—912. V. 1074/9 és 914. V. 113/1 sz. vlytási jvkben 1—12, 1—111. és 1. t. al. le és felúfoglaltam s melyek a 913. V. 1520/1.—913. V. 1423/1.—913. V. 748/1.—963/2. és 987/2 sz. alapfoglalási jvkben 1—11. 1—11. 1—11. 3—12. és 1—6. t. alatt vannak összeírva u. m. bútorokat, hórdoakat, káákat, szöllőprést stb.

Kelt Sátoraljaujhely, 1914. évi febr. hó 17-én.

Rosner Imre,
kir. bírósági végrehajtó

A jegyző urak figyelmébe!

A Földmívelésügyi Miniszter ur legutóbbi rendeletének megfelelőleg készített

Haszonállatok összeirási nyomtatvány

könyvnyomdánkban kapható.

Tisztelettel:

Illésházi és Társa

Telefon-szám: 125.

Sátoraljaujhely.

Tavaszi vetőmagvakat

Államilag olmozott magyar származású
lóhere, lucerna, búkköny és répa-
magot, tavaszi búzát, vető árpát

elsőrendű minőségben jutányos árban ajánl

Grünbaum Simon

termény- és magkereskedő Sátoraljaujhely.

Telefon: 146. sz.